

Julkaistu Helsingin Sanomien mielipidesivulla lapsettomien lauantaina 13.5.2017

Sijaissynnytystä koskeva lainsäädäntö pitäisi saada ajan tasalle

Epävirallisiin ja ulkomaisiin järjestelyihin liittyy riskejä kaikille osapuolille. Olisi parempi, että järjestelyt hoidettaisiin Suomessa, suomalaisen lainsäädännön ja palvelujärjestelmän tuella.

Lapsettomien lauantaita vietetään tänään äitienpäivän aattona. Yksi viidestä suomalaisesta kohtaa elämänsä aikana tahattoman lapsettomuuden. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen keskuudessa tahaton lapsettomuus on vielä tätäkin yleisempää. Lapsettomien lauantai on hyvä ajankohta puhua yhdestä lähes vaietusta lapsettomuuden hoitokeinosta, sijaissynnytyksestä.

Suomen lainsäädäntö on nyt kymmenen vuoden ajan kieltänyt lääkäriä antamasta hedelmöityshoitoa, jos kyse on sijaissynnytyksestä. Tuomioistuin ei myöskään voi vahvistaa adoptiota, jos siitä on maksettu korvausta. Muilta osin sijaissynnytystä ei ole kriminalisoitu.

Järjestelyt ovat siis suomalaisille mahdollisia joko epävirallisissa järjestelyissä kotimaassa tai ulkomaisissa palveluissa. Sekä eri että samaa sukupuolta olevat suomalaiset parit käyttävät molempia mahdollisuuksia hyväkseen jo nykyäänkin.

Epävirallisiin ja ulkomaisiin järjestelyihin liittyy riskejä kaikille osapuolille: lapselle, sijaissynnyttäjälle ja tuleville vanhemmille.

Olisi parempi, että järjestelyt hoidettaisiin Suomessa, suomalaisen lainsäädännön ja palvelujärjestelmän tuella. Näin kyettäisiin turvaamaan parhaiten syntyvän lapsen edun toteutuminen.

Useat länsimaat ovat päätyneet viime aikoina säätelemään sijaissynnytyjärjestelyjen puitteet omassa maassaan.

Myös kansainvälistä säätelyä valmistellaan. Suomen olisi aika ryhtyä huolehtimaan, että sijaissynnytyksen pelisäännöt ja tuki ovat kunnossa myös täällä.

Kun sijaissynnytyslainsäädäntöä luodaan, joudutaan järjestelyille asettamaan erinäisiä ehtoja, jotta osapuolten hyvinvoinnista voidaan huolehtia ja varmistaa lapsen oikeuksien toteutuminen. Näiden ehtojen on palveltava näitä intressejä asettamatta eri ihmisryhmiä keskenään eriarvoiseen asemaan.

Lapsettomuushoitojen epäämisen eri ihmisryhmiltä on jo useaan otteeseen todettu olevan Suomen yhdenvertaisuuslain, perustuslain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen vastaista.

Juha Jämsä
toiminnanjohtaja
Sateenkaariperheet ry